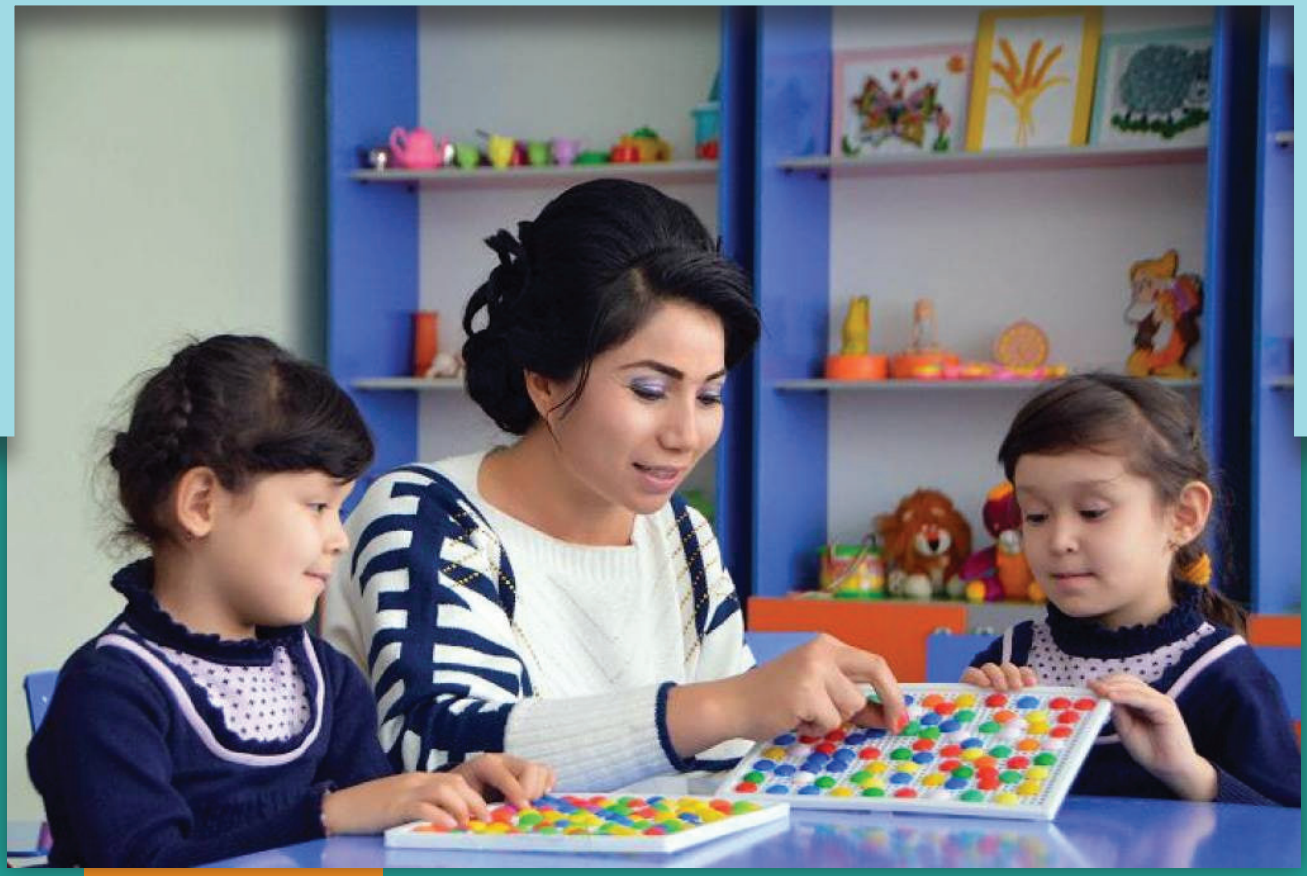
ISSN: 3060-4613

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№11(1)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslaşgan ilmiy jurnal

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Elektron naşr. 536 sahifa,
2-oktyabr, 2026-yil.

BOŞ MUHARRIR:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOŞ MUHARRIR ÖRINBOSARI:
Aşurov Ramzidin Ramazonoviç – Psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGAŞI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Şoumarov Ğ.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirğizboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şaripov Ş.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şermuhammadov B.Ş. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qöldoşev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozoğiston)
Rejep Özyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Ça – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Ş. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi Özbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM boş muharriri, Özbekiston Respublikasida xizmat körsatgan jurnalist, filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Ğafurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Şomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Nematov Ş.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Sayimova D. K. – texnika fanlari bo'yiça falsafa doktori (PhD)
Yuldaşeva F.I. – pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldaşeva D.B. – filologiya fanlari böyiça falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toşkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qaşqadaryo viloyati Maktabgaça va maktab ta'limi boşqarmasi boşliğining birinçi örinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bölimining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor öğli – Pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va işbilarmon" MÇJ
Hamkorlarimiz: Özbekiston Respublikasi Ta'lim va ilm-fan vazirligi, Özbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Aşurov Ramzidin Ramazonoviç – Doctor of Philosophy (PhD) in Psyçology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Şoumarov Ğ. B. – Doctor of Psyçological Sciences, Academician
Qirğizboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Persçool and Sçool Education of the Republic of Uzbekistan
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Şaripov Ş.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Şermuhammadov B.Ş. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoşev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psyçological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep Özyurek – Doctor of Psyçological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Ça – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Ş. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Çief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi Özbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Şomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Nematov Ş.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Sayimova D. K. – Doctor of Philosophy (PhD) in Teçnical Sciences
Yuldaşeva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldaşeva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Taşkent State University of Economics
Aşurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psyçology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Presçool and Sçool Education of the Kaşkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researçer of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali Özbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni çop etiş uçun milliy ilmiy naşrlar röyxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari böyiça: OAK Kengaşi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

• Ekspert kengaşi (29.10.2024-y., №10)

• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari böyiça: Toşkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

• Ekspert kengaşi (25.05.2025-y., №10)

• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

Özbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA

Ta'lim jarayonida deontologik tamoyillar asosida nizolarni boşqariş 10
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna

Sun'iy intellekt asosida maktab öquvçilarining matematik xatolarini diagnostika qiliş va individual tavsiyalar şakllantirişning gibrid adaptiv modeli 15
Abdullayeva Nazokat Isayevna, Abdurazzoqova Zebuniso Tolmas qizi

Harbiy xizmatçilarning pedagogik mahoratini oşirişning ilmiy-metodik asoslari 21
Yadgarov Ravşan Ergaşeviç

Inklyuziv ta'limda logopedik texnologiyalardan foydalaniş metodikasi 27
Ikramova Dilafruz Furqat qizi, Ilhomova Malikaxon Dilşod qizi

Faoliyat markazlari vositasida maktabgaça yoşdagi bolalarning raqamli savodxonligini şakllantiriş metodikasi 30
Jo'rayeva Gulira'no Nazirjon qizi

Bölajak tasviriy san'at öqituvçilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirişda an'anaviy naqqoşlik san'atining pedagogik imkoniyatlari 36
Rözmetov Quvondiq Şanazaroviç

Pedagogik hamkorlik asosida ösmir yoşdagi öquvçilarda ijtimoiy voqelikka sezgirlikni tarbiyalaş mexanizmlari 42
Bazarova Gulnoza Ziyodulla qizi

Talabalarning ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini jismoniy madaniyat vositasida rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 47
Imomov Asliddin Abdurazoqoviç

Harakatli öyinlar yordamida boşlanğiç sinf öquvçilarining harakat faolligini oşiriş usullari 51
Ernazarova Ziyoda Erkin qizi

Sun'iy intellektning inson fikrlaş qobiliyatiga ta'siri: intellektual rivojlaniş uçun imkoniyatlar va tafakkur zaiflaşuvi xavfi 55
Tölaganov Abdumalik Abdiraximoviç

Jadidçilik harakatining vujudga kelişining ijtimoiy-tarixiy şart-şaroitlari 60
Nişonov Muhammad Bahodir öğli, Pulatov Şerdor Nematjonoviç

Maktabgaça ta'lim taşkilotlari direktorlarining kasbiy kompetentligini rivojlantirişning nazariy-metodologik asoslari 66
A'zamova Malohat Nadjimovna

Söz yasalişi, morfologiya va sintaksisning özига xos xususiyatlari 70
Bobojanov Şaripboy Xudoşukiroviç

Inklyuziv ta'limda diskriminatsiyani oldini oliş va ularni psixologik qöllab quvvatlaş tamoyillari 74
Bozorova Muxlisa

Neyro logopediya va biometriya 78
Foiqova Diyora Anvar qizi

Bölajak öqituvçilarning metakognitiv faoliyatini rivojlantirişda refleksiv topşiriqlardan foydalaniş 83
Ibrohimova Şahlo Umarali qizi

3–4-sinf öquvçilarining badiiy asarlar öqişga qiziqişini oşirişning metod, şakl va vositalari 88
Rasulova Zohida Sindorovna

Raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişning metodik tizimini integratsiyalaş 92
Talabova Dilrabo Tolibova

Informatika va uni öqitiş metodikasi fanini öqitişda adaptiv öquv dasturlari va virtual laboratoriyalardan foydalanişning metodik tizimi 98
Xomidov Zohidjon Adhamjon öğli

Развитие профессиональной компетентности будущих педагогов в условиях цифровизации образования 104
Шаланков Константин Константинович

Pedagogik loyihalaştiriş orqali öquvçilarning şaxsiy va ijtimoiy rivojlanişini ta'minlaş 109
Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyeviç, Nazarova Nilufar Ismailovna

Dual ta'lim va refleksiv kompetensiya: pedagog kasbiy rivojlanişining yangi imkoniyatlari 113
S. R. Mansurova

Bixevioristik yondaşuv futurologik könikmalarni rivojlantiruvçi pedagogik va psixologik omil sifatida 118
Nişonov Nodir Alimjanoviç

Linguoculturological Features of the Concept "Respect And Esteem" in English and Uzbek Cultures 121
Naimova Dildora Kaxramonovna

Klasterli yondaşuv asosida bölajak pedagoglarning forsayt kompetensiyasini rivojlantiriş 125
Sotbarov Atabek Asilbek öğli

Nizolar paydo bölişining psixologik omillari 132
Olimov Saydullo Soxobjonoviç

Matematikadan milliy öquv dasturi loyihasi mazmuni haqida 141
Djumayev Mamanazar Irgaşeviç

Professional Requirements for Prospective English Language Teachers in Teaching Writing to Students With Special Educational Needs 149
D. X. Saydazimova

"Bilingval öquv muhiti" va "kreativ modellaştiriş" tuşunçalarining mazmuni va özaro boğliqligi 154
Djabbarova Feruza Odilovna

Texnologiya darslarida sun'iy intellekt vositalari orqali öquvçilarning ijodiy fikrlaş qobiliyatini rivojlantiriş imkoniyatlari 161
Raxmatov A'zam Aşur öğli, Tursunova Sevara Jamşid qizi

Autistik spektr buzilişli bolalarning luğat boyligini rivojlantiriş va muloqot ko'nikmalarini şakllantiriş metodikasi 165
Tuxtayeva Maxfirat

Maktabgaça tayyorlov yoşdagi bolalarga ekologik ta'lim-tarbiya berişda innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalaniş yöllari, şakl va vositalari 170
O'razova Maqsuda Şuhratning qizi

Raqamli hamkorlikda refleksiya va muqobil yeçimlarni yaratişning metodik imkoniyatlari 175
Yusupov Muxtorbek Roximoviç

Multimodal ta'lim texnologiyalari asosida pedagogik kadrlarni tayyorlaşning integrativ ilmiy-metodik tizimi 179
Sultonova Zaxro Baxtiyor qizi

Sun'iy intellekt vositalaridan foydalanişning maktab matematika ta'limidagi imkoniyatlari va çeklovlari 186
Almuratov Shavkat Narpulatovich, Turdiqulova Xulkaroy Anvarovna, Yuldasheva Aziza Azamat qizi, Razzoqova Mahliyo Naimjonovna

Qalbing orom olar maqom eşitsang: özbek milliy mumtoz musiqa san'atining falsafiy, psixo-emotsional va ilmiy-akustik asoslari 192
Ergashxonov Baxodirxon Toxirxon o'g'li

Milliy qadriyatlar asosida bolalarning ijtimoiy moslaşuvini ta'minlaşda maktabgaça ta'lim taşkiloti va oila hamkorligi 197
I. N. Hasanova, Boymirzayeva Nodira Maxmudjon qizi

Maktabgaça ta'lim samaradorligini oşirişda Mariya Montessori va Reggio metodikalari 199
Maxmudova Zulfiya, Hoshimova Dilnoza

Boşlanğiç sinf öquvçilarida fazoviy tasavvurlarni konstruktiv faoliyat vositasida rivojlantiriş 202
Dehqonova Mahliyo Şuhrat qizi, Bakirova Şahlo Muxtor qizi

Zamonaviy oilada rollar taqsimotining ijtimoiy-psixologik omillari 207
Majidov Jasur Baxtiyaroviç

Ösmirlik davrida tolerantlikning psixologik tuzilmasi va emotsional-irodaviy determinantlari 212
Qozoqova Intizor Ismoyiljonovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarida gender stereotiplariga nisbatan tanqidiy tafakkurni rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 217
Xolmatova Zulfiya Tillavoldiyevna

Boşlanğiç ta'lim jarayonida steam ta'lim texnologiyalarini qöllaş orqali öquvçilarning kreativ fikrlaşini rivojlantiriş metodikasi 221
Djumayeva Zoxidaxon Muxammadjonovna, Aliyeva Navrözbibi Abdijalilovna

Oila va maktabgaça ta'lim taşkiloti hamkorligining pedagogik asoslari 225
Iminova Dilnoza Nasirovna

Kreativ yondaşuv asosida bölajak ingliz tili öqituvçilarining lingvometodik kompetensiyalarini rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 228
Yuldaşeva Umida Maxmudovna

Boşlanğiç ta'lim jarayoniga antropologik yondaşuv asosida öquvçilarni intellektual rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 232
Oltiboyeva Kamola Şarofjon qizi

Инновационный подход к методам выразительного чтения в современном образовательном процессе Ташкентский университет гуманитарных наук 236
Пулатов Фуркат Тухтамуродович

Umumta'lim maktablarida iqtidorli öquvçilarni aniqlaş va ular bilan işlaş yöllari: jahon tajribasi tahlili 243
Zaynitdinova Masuda Abdukadirovna

Возможности "SMART"-технологий в образовании детей с ограниченными возможностями 250
Абдухоликова М. Б.

Inklyuziv ta'lim şaroitida koxlear implantli bolalarning eşituv-nutqiy faoliyatini taşkil etişning pedagogik şart-şaroitlari va metodik modeli 256
Mirzayeva Umidaxon Inamovna

Nemis tilida yozma nutq könikmalarini rivojlantirişning zamonaviy pedagogik usullari 261
Turamurodova Sevinç Anvarovna

Maktabgaça yoşdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirişda tarbiyaçining pedagogik mahorati va interfaol öyinlarning özaro uyğunligi 264
Kamoldinova Muazzam Avazbek qizi

Maktabgaça ta'lim tizimida kadrlar malakasini oşiriş sifatiga ta'sir etuvçi taşkiliy-pedagogik va ijtimoiy-psixologik omillar 270
Raximova Shaxlo Baxtiyorovna

Bölajak tarbiyaçilarni maktabgaça ta'lim taşkilotlarida bolalarni jismoniy tarbiyalaşga tayyorlaşning pedagogik şart-şaroitlari 276
Ibraximov Sanjar Urunbayeviç

Voyaga yetmaganlar bilan professional muloqot jarayonida emotsional intellektning ahamiyati 282
Raxmanova Dilnoza Farmanovna

Katta guruh tarbiyalanuvçilarining STEAM ta'lim texnologiyasi asosida nutqiy komptensiyasini şakllantiriş metodikasi 286
Tairova Madinabonu Baxtiyarovna, Sohobova Oyşaxon Asatillo qizi

Şifoxona şaroitida uzoq muddat davolanayotgan bolalarga ta'lim berişning pedagogik xususiyatlari va usullari 291
Vorisova Zuhra Raufovna

Tarix yönalişi talabalarida yozma manbalarni tanqidiy talqin qilişning nazariy va metodologik asoslari 295
Ergashbayev Shoxruhbek Shuxratjon o'g'li

Современный подход к инновационному преподаванию русского языка в вузах Узбекистана 300
Камолова Гулхумор Жамолдиновна

Sport maşğulotlari jarayonida funksional tayyorgarlikni rivojlantirişning nazariy va metodik asoslari 306
Aşurov Asadillo

Zamonaviy adabiy ta'lim asosida öquvçilarda hayotiy könikmalarni aksiologik jihatdan rivojlantiriş konsepsiyasi 311
Nazarova Mohigul Akmalovna

Ösmir yoşdagi bolalarning ijtimoiy faolligini rivojlantirişga yönaltirilgan samarali pedagogik texnologiyalar ...315
Salohiddinova Ğ. B.

Pedagogical Potential of Developing Environmental Values in English Language Teaching Abstract 320
Xujanova Shaxina Abdullayevna, Xamrayeva Charos Norvoyevna

Talaba yoşlarda empatiya va hayotdan qoniqişning inklyuziv ta'limga boğliqligi 326
Mamadjanov Ismoiljon Ibragimdjon öğli

Oliy ta'limda RAG texnologiyasiga asoslangan intellektual öquv yordamçilari:
imkoniyatlar, çeklovlar va ilmiy böşliqlar 331
Ibragimova Manzura Jumaqul qizi, Zokirov Sanjarbek Ikromjon öğli

Talabalarning ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantiriş metodikasini takomillaştirişning didaktik imkoniyatlari ...336
T. M. Xasanova

Talabalarning falsafiy bilimlarini şakllantirişda sun'iy intellektdan foydalanişning ilmiy-metodik tizimi 341
Nodirbekov Furqatbek Umarjon öğli

Olamning lisoniy manzarasi xususida mulohazalar 345
Şodiyeva Şoxida Inatovna

Boşlanğiç sinf öqiş darsligida öqişning ikki maqsadi va matn turlari: pirls nuqtai nazaridan tahlil
(3-sinf "öqiş savodxonligi" darsligi misolida) 349
Boyçayeva Şarifa Saidkulovna

Umumta'lim maktablarida biologiya fanini (inson anatomiyasi bölimini) öqitişda
neyropedagogik usullardan foydalaniş metodikasi 354
D. T. Atabayeva

Bölajak musiqa öqituvçilarining çolğu ijroçilik kompetensiyalarini rivojlantirişda
refleksiv yondaşuvning pedagogik imkoniyatlari..... 358
Djumaniyazov Uktam Madrimoviç

Guruhiy hamkorlik va refleksiv yondaşuv asosida talabalarning kreativ fikrlaş kompetensiyasini
rivojlantiriş metodikasi 363
G. X. Eşmurodova, D. M. Xolmatova

Yangi Özbekistonda zamonaviy pedagogik yondaşuvlar (STEAM)..... 368
Xakimova Istoda Xolmurzo qizi

Uzoq muddatli davolanişda bölgan yurak qon tomiri tizimlariga ega bolalar uçun
moslaşuvçan ta'lim muhitini yaratiş 373
Xakimova Gulşat Abdusalomovna, Juzboyev Nurlan Ural öğli

Самостоятельное создание упражнений теневого повторения (shadowing) студентами в
процессе изучения китайского языка 379
Шасаидова Лола Шамаксудовна

Talabalarning ilmiy dunyoqaraşini rivojlantirişda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan
foydalanişning pedagogik imkoniyatlari 383
Axmedova Nasiba Açilovna

Формирование навыков постредакционного машинного перевода у будущих
переводчиков на основе технологий искуственного интеллекта 387
Арслонова Севара Неймат кизи

Boşlanğiç tayyorgarlik bosqiçidagi basketbolçilarda yönaliş almaştiriş tezligini rivojlantiruvçi
integratsiyalaşgan tezlik-kuç maşqlari majmuasi.....391
Razakov Sanjar Ataxonoviç

Umumiy örta ta'limda ustoz–şogird munosabatlarining pedagogik asoslari va
özaro işonç muhitini şakllantiriş mexanizmlari.....396
Qorayev Samaridin Barakayeviç

Talabalarning ai literacy kompetensiyasi: mazmun va şakllaniş şartlari 403
Botirova Dildora Dustkulovna

Bola manfaatlarini ta'minlaşda davlat maktabgaça ta'lim taşkiloti boşqaruv subyektlari va
mahalla hamkorligining taşkiliy-huquqiy asoslari.....407
Samandarova Nazokat Akmal qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Kollaborativ yondaşuv asosida öqitişda ta'lim oluvçilarni guruhlarga ajratiş parametrlari 411
Normahamatova Inoyatxon Maxmudovna

Kiçik maktab yoşidagi bolalar tarbiyasida maktab, oila va mahalla hamkorligining pedagogik mexanizmlari 415
Abdumadjitova Iroda Islamovna

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarining integrativ-metodik tayyorgarligini takomillaştirişning ustuvor yönalişlari 419
N. J. Jörayeva

Kiçik yoşdagi bolalarni rivojlantirişda raqamli va interaktiv ta'lim resurslaridan foydalanişning pedagogik imkoniyatlari 423
Mamatova Maftuna Nabijon qizi

Talabalarni milliy-ma'naviy qadriyatlar asosida tarbiyalaşning pedagogik şart-şaroitlari va taşkiliy-metodik ta'minoti 431
Abdullaeva Rayxon Atanazarovna

Boşlanğiç sinf öquvçilarida öqiş savodxonligi va matn bilan işlaş kompetensiyasini rivojlantirişning raqamli-didaktik texnologiyalari 437
Doniyarov Mavlonbek Araboviç

Zahiriddin Muhammad Bobur ijodining örganiliş tarixi 444
Mamaşukurova Niginaxon Xoljöra qizi

Bölajak pedagoglarda tanqidiy va ijodiy fikrlaşni uyğun rivojlantiriş metodikasi 448
Ernazarova Gulnora Oblaqulovna

Типичные произносительные ошибки студентов и пути их преодоления 453
Усманова Светлана Нематовна

Использование искусственного интеллекта в обучении русскому языку: возможности и методические ограничения 459
Юсупова Сохила Сайфиевна

Olamning lisoniy manzarasi xususida mulohazalar 465
Şodiyeva Şoxida Inatovna

Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatida metakognitiv kompetensiyalarini rivojlantiriş metodikasi 469
Asadullayeva Nargiza Sayfullayevna

Texnologik ta'lim yönalişi talabalarining kasbiy kompetentligini şakllantirişda nazariy va amaliy tayyorgarlik uzviyligi 476
Qalandarova Örinpoşşa Yöldaşovna

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarining pedagogik texnikasini rivojlantirişda metodologik yondaşuvlar integratsiyasi 480
Xolmöminova Bahora Abdujalolovna

Öquvçilarning tadbirkorlik faoliyatiga tayyorgarlik darajasini rivojlantiriş metodikasi 483
Abdullayeva Komila Tursunovna

Tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalarida tibbiy etika va deontologik madaniyatni rivojlantirişning innovatsion pedagogik texnologiyalari 489
Böriyeva Pokiza Akbar qizi

Maktabgaça katta yoşdagi bolalarni tabiatni taniştiriş asosida intellektual qobiliyatlarini şakllantiriş 493
Primova Şahnoza Tölqinovna

Maktabgaça yoşdagi bolalar tarbiyasida musiqa san'atining pedagogik ahamiyati 496
Djalilov Ergaş Kenjayeviç

Maktabgaça ta'lim taşkilotlarida interaktiv öyin texnologiyalari yordamida bolalarning ijodkorlik salohiyatini rivojlantiriş 500
Salimova Dilmira Farxodovna, Samigova Dilnoza Ergaşevna

Bölajak pedagoglarning kasbiy-pedagogik faoliyatida tasviriy san'at vositalaridan foydalanişning kreativ va didaktik imkoniyatlari 504
Giyasova Nilufar Barotbayevna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Формирование исследовательской компетентности будущих учителей начальных классов посредством проектно-ориентированного обучения 510
Джалилова Шоира Чариевна

Maktabgacha ta'limda SMART texnologiyalardan foydalanishning ilmiy-pedagogik shart-sharoitlari 515
Suponova Zulxumor Baxtiyor qizi

Maktabgaça yoşdagi bolalar kreativligini rivojlantirişga yönaltirilgan interfaol metodlar va ularni qöllaş usullari 520
Abdusattorova Iroda Ilhom qizi

Sun'iy intellekt yordamida iqtisodiy-ijtimoiy geografiya fani uçun dars ssenariylari va interaktiv materiallar tayyorlaşga yordam beruvçi dasturlar 525
Akbar Şerxon Baxtiyor öğli

Bölajak tarbiyaçilarning iqtisodiy madaniyatini rivojlantiriş pedagogik konsepsiyasining mazmuni 530
Azimova Muşarraf Utkirovna

MAKTABGACHA TA'LIMDA SMART TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILMIY-PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI

Suponova Zulxumor Baxtiyor qizi
Samarqand davlat pedagogika instituti
Maktabgaça ta'lim yönalişi 2-kurs magistranti

Annotatsiya: Raqamli jamiyat şaroitida maktabgaça ta'lim mazmunini zamonaviylaştiriş va bolalarda mantiqiy fikrlaşni şakllantirişda SMART texnologiyalardan foydalaniş dolzarb pedagogik masalalardan biri hisoblanadi. Uşbu maqolada maktabgaça ta'lim taşkilotlarida SMART texnologiyalarni samarali tatbiq etişni ta'minlovçi ilmiy-pedagogik şart-şaroitlar, ularning pedagogik samaradorligi va maktabgaça ta'lim taşkilotlarida SMART texnologiyalardan foydalaniş masalalari tahlil qilinadi.

Kalit sözlar: SMART texnologiyalar, maktabgaça ta'lim, ilmiy-pedagogik şart-şaroitlar, mantiqiy fikrlaş, interaktiv ta'lim, pedagogik samaradorlik, raqamli kompetentlik.

Abstract: In the context of a digital society, modernizing the content of preschool education and utilizing SMART technologies to develop children's logical thinking are among the most pressing pedagogical challenges. This article analyzes the scientific and pedagogical conditions that ensure the effective implementation of SMART technologies in preschool educational institutions, their pedagogical effectiveness, as well as the features and opportunities of using SMART technologies in the educational process of preschool educational institutions.

Key words: SMART technologies, preschool education, scientific and pedagogical conditions, logical thinking, interactive learning, pedagogical effectiveness, digital competence.

Аннотация: В условиях цифрового общества модернизация содержания дошкольного образования и использование SMART-технологий для формирования логического мышления у детей являются одними из актуальных педагогических задач. В данной статье анализируются научно-педагогические условия, обеспечивающие эффективное внедрение SMART-технологий в дошкольных образовательных организациях, их педагогическая эффективность, а также особенности и возможности использования SMART-технологий в образовательном процессе дошкольных образовательных организаций.

Ключевые слова: SMART-технологии, дошкольное образование, научно-педагогические условия, логическое мышление, интерактивное обучение, педагогическая эффективность, цифровая компетентность.

KIRISH

Jahon ta'lim sohasida öqitişning zamonaviy didaktik vositalarini kengroq joriy etiş orqali bölajak muhandislarning zamonaviy texnik va texnologik bilimlarini rivojlantiriş va kengaytirişga alohida e'tibor qaratilmoqda. AQSH, Germaniya, Koreya va boşqa rivojlangan mamlakatlar oliy ta'lim muassasalari öquv jarayonini virtual loyihalaş (Simulations), ta'lim jarayoniga aqlli qurilmalar (Smart Devices), masofaviy ta'lim (Moodle, Ilias, Dokeos va h. k.) şakllarini keng tatbiq etiş, elektron ta'lim muhiti (e-learning) şaroitida ta'limning uzluksizligi va amaliy yönalganligini, ta'lim oluvçilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantiriş, kasbiy kompetensiyalar tizimini rivojlantirişda zamonaviy SMART texnologiyalar va bulutli hisoblaşlardan foydalaniş mexanizmlarini takomillaştiriş zaruratini taqozo qiladi [3].

Qator xalqaro va mahalliy tadqiqotçilar (masalan, erta yoşdagi ta'lim va raqamli pedagogika sohasi vakillari) interaktiv vositalarning bolalar kognitiv rivojlanişiga ijobiy ta'sirini e'tirof etişgan. Biroq maktabgaça ta'lim taşkilotlarida SMART texnologiyalardan foydalaniş köpinca tartibsiz yoki faqat körgazmali vosita sifatida çeklanib qolmoqda. Texnologiyalarni şunçaki amaliyotga kiritiş kutilgan ilmiy-pedagogik samaradorlikni bermaydi; buning uçun muayyan ilmiy-metodik va pedagogik şart-şaroitlar majmui taşkil etiladi.

Hozirgi kunda SMART texnologiyalardan foydalanişni yoş va gigiyenik normalarga tatbiq etiş, pedagoglarning raqamli kompetentligini oşiriş hamda maxsus mantiqiy-interaktiv metodik ta'minotni şakllantiriş borasidagi yaxlit ilmiy yondaşuv yetarliça va izçil tadqiq qilinmagan. Maktabgaça ta'lim taşkilotlarida SMART texnologiya-

lardan foydalaniş orqali bolalarda mantiqiy fikrlaşni rivojlantirişning zaruriy ilmiy-pedagogik şart-şaroitlarini aniqlaş, ularning samarali modelini asoslaş hamda amaliyotga tatbiq etiş yollarini körsatib berişdan iborat [2].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR ŞARHI

Maktabgaça ta'limda SMART texnologiyalardan foydalanişning ilmiy-pedagogik asoslarini örganişda xalqaro taşkilotlar tomonidan tayyorlangan hujjatlar va raqamli ta'limga oid ilmiy tadqiqotlar muhim nazariy-metodik manba hisoblanadi.

OECD tomonidan 2023-yilda naşr etilgan Empowering Young Children in the Digital Age tadqiqotida erta bolalik davrida raqamli texnologiyalar bilan boğliq imkoniyatlar, xavflar va ta'limiy muhitning ahamiyati yoritilgan. Mazkur manba maktabgaça ta'limda raqamli vositalardan foydalanişni bolaning rivojlaniş ehtiyojlari va ta'limiy maqsadlar bilan boğliq holda körib çiqiş zarurligini asoslaşga xizmat qiladi [2].

UNESCOning 2023-yildagi Global Education Monitoring Report: Technology in Education – A Tool on Whose Terms? hisobotida ta'lim texnologiyalaridan foydalanişda pedagogik maqsad, teng imkoniyatlar, samaradorlik va raqamli resurslarning ta'lim sifatiga ta'sirini baholaş masalalari körib çiqilgan. Uşbu yondaşuv SMART texnologiyalarni joriy etişda texnik jihozlanişdan köra, ularning pedagogik vazifalarga muvofiqligiga ustuvor ahamiyat beriş lozimligini körsatadi [3].

K. Hirsh-Pasek, J. M. Zosh, R. M. Golinkoff va hammualliflarning 2015-yildagi tadqiqotida ta'limiy mobil ilovalarni loyihalaş va baholaşda bolalarning faol biliş jarayoni, mazmunli öquv faoliyati, ijtimoiy muloqot va öquv maqsadlari bilan boğliqlik kabi jihatlar muhimligi asoslangan. Mazkur ilmiy qaraşlar maktabgaça ta'limda SMART texnologiyalar asosida interaktiv topşiriqlar va raqamli didaktik öyinlarni tanlaşda metodik mezonlarni belgilaş imkonini beradi [4].

C. Redecker tomonidan işlab çiqilgan European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu konseptual modeli pedagoglarning raqamli kompetentligini rivojlantirişga yönaltirilgan. Unda raqamli resurslardan foydalaniş, öqitiş va örganişni taşkil etiş, baholaş hamda ta'lim oluvçilarning imkoniyatlarini kengaytiriş bilan boğliq kompetensiyalar tizimlaştirilgan. Bu yondaşuv maktabgaça ta'lim pedagoglarining SMART texnologiyalardan maqsadli foydalanişga tayyorligini tahlil qilişda muhim nazariy asos bölib xizmat qiladi [5].

NAEYC va Fred Rogers Center tomonidan 2012-yilda tayyorlangan Technology and Interactive Media as Tools in Early Childhood Programs Serving Children from Birth through Age 8 hujjatida erta yoşdagi bolalar ta'limida texnologiyalar va interaktiv mediadan rivojlanişga mos, maqsadli hamda muvozanatli foydalaniş masalalari yoritilgan. Uşbu tavsiyalar SMART texnologiyalarni an'anaviy öyin, muloqot va amaliy faoliyat bilan uyğunlaştiriş zarurligini körsatadi [6].

Jahon soğliqni saqlaş taşkilotining 2019-yildagi Guidelines on Physical Activity, Sedentary Behaviour and Sleep for Children under 5 Years of Age tavsiyalarida beş yoşgaça bölgan bolalarning jismoniy faolligi, harakatsiz ötkazadigan vaqti va uyqu rejimiga oid me'yoriy tavsiyalar berilgan. Mazkur manba SMART qurilmalardan foydalaniş davomiyligini belgilaşda bolalarning soğliğini muhofaza qiliş bilan boğliq talablarni hisobga oliş zarurligini körsatadi [7].

Özbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 22-dekabrdagi "Maktabgaça ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlaş töğrisida"gi 802-son[1] qarori bilan tasdiqlangan maktabgaça ta'lim va tarbiyaning davlat standarti esa maktabgaça ta'lim mazmuni va taşkil etilişiga oid milliy me'yoriy asoslardan biri hisoblanadi [1].

Tahlil qilingan manbalarda raqamli texnologiyalarning ta'limiy imkoniyatlari, pedagoglarning raqamli kompetentligi, bolalarning yoş xususiyatlari va xavfsizlik talablari turli yönalişlarda yoritilgan. Mazkur maqolaning özige xos jihati uşbu yondaşuvlarni maktabgaça ta'limda SMART texnologiyalardan foydalanişning yagona ilmiy-pedagogik şart-şaroitlari tizimi sifatida umumlaştiriş hamda ularning bolalarda mantiqiy fikrlaşni rivojlantiriş bilan boğliqligini körib çiqişdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda maktabgaça ta'limda SMART texnologiyalardan foydalanişning ilmiy-pedagogik şart-şaroitlarini aniqlaş maqsadida ilmiy adabiyotlarni tahlil qiliş, qiyosiy taqqoslaş, tizimlaştiriş va umumlaştiriş metodlaridan foydalanildi.

OECD, UNESCO, NAEYC va Jahon soğliqni saqlaş taşkiloti tavsiyalari asosida raqamli texnologiyalarning pedagogik imkoniyatlari, bolalarning yoş xususiyatlari va xavfsizlik talablari örganildi. Qiyosiy tahlil natijasida SMART texnologiyalardan samarali foydalanişning pedagogik, metodik, texnologik, psixologik va taşkiliy şart-şaroitlari tizimlaştirildi.

1 https://lex.uz/uz/docs/-5179335

Şuningdek, bolalarning biliş faolligi, mantiqiy fikrlaşi va interaktiv faoliyatga qiziqişi samaradorlikni baholaşning nazariy mezonlari sifatida belgilandi. Olingan xulosalar asosida SMART texnologiyalardan maqsadli foydalanişga oid ilmiy-metodik tavsiyalar işlab çiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maktabgaça ta'lim tizimida zamonaviy raqamli texnologiyalardan foydalaniş ta'lim jarayonini takomillaştiriş, tarbiyalanuvçilarning biliş faolligini oşiriş hamda individual ta'lim ehtiyojlarini hisobga olişning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Şu nuqtayi nazardan, SMART texnologiyalarni maktabgaça ta'lim amaliyotiga tatbiq etiş pedagogik jarayonni zamonaviy talablar asosida taşkil etiş imkonini beradi.

SMART texnologiyalar tuşunçasi nafaqat texnik vositalardan foydalanişni, balki ta'lim mazmuni, metodlari, pedagog va tarbiyalanuvçi örtasidagi özaro hamkorlikni raqamli muhitda taşkil etişni ham nazarda tutadi. Bunday yondaşuvda ta'lim jarayoni interaktivlik, moslaşuvçanlik, oçiqlik, individuallaştiriş va teskari aloqa tamoyillari asosida taşkil etiladi.

Maktabgaça ta'limda SMART texnologiyalardan foydalanişning ilmiy-pedagogik asosini, avvalo, bolaning yoş va psixologik xususiyatlarini hisobga oliş taşkil etadi. Maktabgaça yoşdagi bolalarda obrazli tafakkur, körgazmali-amaliy faoliyat, taqlid qiliş, öyin orqali örganiş va hissiy idrok yetakçi örin egallaganligi sababli raqamli texnologiyalar ta'lim mazmunini bolaga tuşunarli va qiziqarli şaklda yetkaziş vositasi sifatida şakllanişi lozim.

SMART texnologiyalar asosida yaratilgan interaktiv topşiriqlar, animatsiyalar, elektron didaktik materiallar, multimedia vositalari va ta'limiy öyinlar bolaning diqqatini jalb qiliş bilan bir qatorda, uning mustaqil fikrlaşi, muammoli vaziyatlarni hal qilişi va yangi bilimlarni amaliy faoliyat orqali egallaşiga asos yaratadi [4].

SMART texnologiyalarni maktabgaça ta'lim jarayonida samarali qöllaş bir qator ilmiy-pedagogik şart-şaroitlarni ta'minlaşni ham talab etadi. Birinçi navbatda, pedagogning raqamli kompetentligini rivojlantiriş muhim şart hisoblanadi. Tarbiyaçi zamonaviy raqamli vositalarning texnik imkoniyatlarini biliş bilan birga, ulardan pedagogik maqsadga muvofiq foydalaniş metodikasini ham egallaşi zarur. Bunda tarbiyaçinin raqamli resurslarni tanlaş, ularning mazmunini baholaş, interaktiv topşiriqlarni işlab çiqiş, bolalarning faoliyatini kuzatiş va natijalarni tahlil qiliş kompetensiyalari muhim ahamiyat kasb etadi. Şuningdek, SMART texnologiyalarni qöllaş jarayonida pedagog texnologiyani ta'limning maqsadiga böysundirişi, ya'ni texnik vositaning özi emas, balki bolaning rivojlanişida erişiladigan pedagogik natijani asosiy mezon sifatida belgilaşi lozim [5].

Ikkinçi muhim şart - ta'lim muhitini SMART texnologiyalardan foydalanişga moslaştirişdir. Maktabgaça ta'lim taşkilotlarida interaktiv doska, planşet, kompyuter, multimedia qurilmalari, audio va video vositalar hamda internet resurslaridan foydalaniş imkoniyatining mavjudligi ta'lim jarayonining texnologik ta'minotini yaxşilaydi. Biroq texnik jihozlarning mavjudligi öz-özidan yuqori pedagogik natijani kafolatlamaydi. Muhimi, uşbu vositalarning ta'lim maqsadi, bolaning yoşi va rivojlaniş darajasiga mosligi hamda maşğulot mazmuni bilan uzviy boğlanganligidir. Şu sababli SMART muhitni şakllantirişda texnik, metodik va pedagogik komponentlarning özaro uyğunligini ta'minlaş zarur [3].

Uçinçi şart sifatida ta'lim jarayonini individuallaştiriş va differensiallaştirişni körsatiş mumkin. Maktabgaça yoşdagi bolalarning qiziqişlari, qobiliyatlari, idrok etiş tezligi va rivojlaniş darajasi bir-biridan farq qiladi. SMART texnologiyalar esa topşiriqlarning murakkablik darajasini özgartiriş, turli şakldagi materiallardan foydalaniş va bolaga individual yondaşiş imkonini beradi. Masalan, bir xil mavzu doirasida ayrim bolalarga vizual materiallar asosidagi topşiriqlar, boşqalarga esa amaliy yoki interaktiv topşiriqlar taklif qilinişi mumkin. Natijada ta'lim jarayonida bolaning individual imkoniyatlarini hisobga oliş va uning ta'lim faoliyatidagi iştirokini faollaştiriş imkoniyati kengayadi.

SMART texnologiyalar orqali taşkil etilgan ta'limiy faoliyatlar bolalar uçun maşğulotlarning qiziqarli va samarali bölişiga asos böladi. SMART texnologiyalarning pedagogik imkoniyatlaridan biri interaktiv ta'limni taşkil etiş bilan boğliq.

An'anaviy ta'lim jarayonida bola köpinça tayyor axborotni qabul qiluvçi sifatida iştirok etsa, interaktiv raqamli muhitda u topşiriqni bajariş, tanlaş, taqqoslaş, guruhlaş, moslaştiriş va natijani tekşiriş orqali faol subyektga aylanadi. Şu jihatdan SMART texnologiyalarni öyin texnologiyalari bilan integratsiyalaş maktabgaça ta'lim uçun alohida pedagogik ahamiyatga ega.

Didaktik öyinlar, interaktiv maşqlar va multimedia materiallari bolaning tabiiy qiziqişini ta'limiy faoliyat bilan uyğunlaştirişga xizmat qiladi. Şu bilan birga, SMART texnologiyalardan foydalanişda me'yoriylik va pedagogik maqsadga muvofiqlik tamoyiliga rioya qiliş zarur. Maktabgaça yoşdagi bolalar bilan işlaşda raqamli vositalardan haddan taşqari foydalaniş maqsadga muvofiq emas.

Raqamli faoliyat harakatli öyinlar, ijodiy maşğulotlar, muloqot, konstruktorlik faoliyati, tabiatni kuzatiş va boşqa bevosita tajribaga asoslangan faoliyatlar bilan uyğunlaştirilişi lozim. Şuning uçun SMART texnologiya an'anaviy pedagogik vositalarning örnini töliq egallovçi vosita emas, balki ularni boyituvçi va ta'lim imkoniyatlarini kengaytiruvçi pedagogik instrument sifatida qaralişi maqsadga muvofiq.

SMART texnologiyalarni samarali joriy etişning yana bir muhim jihati ota-onalar va pedagoglar hamkorligini raqamli muhit asosida rivojlantiriş bilan boğliq. Raqamli aloqa vositalari orqali bolaning ta'limiy faoliyati, rivojlaniş dinamikasi va erişgan natijalari töğrisida ota-onalarga ma'lumot beriş, uy şaroitida bajarilişi mumkin bölgan rivojlantiruvçi maşğulotlar böyiça tavsiyalar taqdim etiş imkoniyati yuzaga keladi. Bunday hamkorlik bolaning maktabgaça ta'lim taşkilotidagi va oiladagi rivojlaniş jarayonining uzviyligini ta'minlaşga yordam beradi [6].

TAHLIL VA NATIJALAR

SMART texnologiyalardan foydalaniş jarayonida raqamli xavfsizlik va axborot madaniyati masalasiga ham alohida e'tibor qaratiş talab etiladi. Pedagoglar bolalarni nomaqbul axborotlardan himoya qiliş, raqamli qurilmalardan xavfsiz foydalaniş, şaxsiy ma'lumotlarni muhofaza qiliş hamda raqamli muhitdagi xatti-harakatlarning elementar qoidalarini şakllantirişga e'tibor qaratişlari kerak. Şu bilan birga, foydalanilayotgan elektron ta'lim resurslarining mazmuni pedagogik, psixologik va axloqiy mezonlarga mosligi oldindan baholanişi lozim.

Maktabgaça ta'limda SMART texnologiyalarni joriy etişning ilmiy-pedagogik samaradorligini aniql aşda ta'lim natijalarini muntazam monitoring qiliş ham muhim ahamiyatga ega. Monitoring jarayonida bolaning bilim va könikmalari bilan bir qatorda, uning qiziqişi, mustaqilligi, muloqotga kirişi şi, ijodiy faolligi va muammoli vaziyatlarda yeçim topiş qobiliyatidagi özgarişlar ham hisobga olinişi kerak. Bunda SMART texnologiyalarning samaradorligi faqat texnik vositalardan foydalaniş çastotasi bilan emas, balki ularning bolaning rivojlanişiga körsatadigan pedagogik ta'siri bilan baholanişi lozim.

Umuman olganda, maktabgaça ta'limda SMART texnologiyalardan foydalanişning ilmiy-pedagogik şart-şaroitlari özaro boğliq bölgan pedagogik, taşkiliy, texnologik va psixologik komponentlar majmuasidan iborat. Ularni tizimli ravişda amalga oşiriş pedagogning raqamli kompetentligini rivojlantiriş, zamonaviy ta'lim muhitini yaratiş, bolaning individual xususiyatlarini hisobga oliş, interaktiv va öyinli ta'limni taşkil etiş, ota-onalar bilan raqamli hamkorlikni yolga qoyiş hamda raqamli xavfsizlikni ta'minlaşni talab qiladi.

Demak, SMART texnologiyalarni maktabgaça ta'limga joriy etiş texnik modernizatsiya jarayonigina emas, balki ta'lim mazmuni, metodikasi va pedagogik munosabatlarni yangi sifat bosqiçiga olib çiqişga yönaltirilgan kompleks pedagogik jarayon sifatida qaralişi lozim [2].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Maktabgaça ta'lim tizimida SMART texnologiyalardan foydalaniş ta'lim-tarbiya jarayonini zamonaviy pedagogik yondaşuvlar asosida taşkil etiş, tarbiyalanuvçilarning biliş faolligi va mustaqil fikrlaş qobiliyatini rivojlantiriş hamda ta'lim samaradorligini oşiriş uçun muhim pedagogik imkoniyatlarni yaratadi. Tadqiqot natijalari şuni körsatadiki, SMART texnologiyalardan samarali foydalaniş faqat texnik vositalarning mavjudligi bilan emas, balki ularni maktabgaça yoşdagi bolalarning psixologik, fiziologik va individual xususiyatlariga mos ravişda pedagogik jihatdan töğri qöllaş orqali belgilanadi [4].

Maktabgaça ta'limda SMART texnologiyalarni joriy etişning asosiy ilmiy-pedagogik şart-şaroitlari sifatida pedagoglarning raqamli va metodik kompetensiyasini rivojlantiriş, ta'lim mazmunini interaktiv va yoşga mos elektron resurslar orqali boyitiş, bolalarning faol iştirokini ta'minlovçi ta'lim muhitini yaratiş, raqamli vositalardan foydalanişning gigiyenik va xavfsizlik talablariga rioya qiliş hamda ota-onalar bilan hamkorlikni yolga qoyiş muhim ahamiyat kasb etadi [7].

Şuningdek, SMART texnologiyalardan foydalanişda an'anaviy pedagogik metodlarni töliq almaştiriş emas, ularni zamonaviy raqamli imkoniyatlar bilan uyğunlaştiriş maqsadga muvofiqdir. Ayniqsa, interaktiv topşiriqlar, multimedia materiallari, raqamli didaktik öyinlar va vizual vositalardan maqsadli foydalaniş bolalarning qiziqişi va ta'lim jarayonidagi faolligini oşirişga xizmat qiladi. Bunda texnologiyadan foydalanişning davomiyligi, mazmuni va şakli bolaning yoş xususiyatlari hamda soğliğini hisobga olgan holda belgilanişi zarur.

Umuman olganda, maktabgaça ta'limda SMART texnologiyalardan foydalanişning ilmiy-pedagogik samaradorligi texnologik, metodik, psixologik va taşkiliy şart-şaroitlarning özaro uyğunligiga boğliq. Mazkur şart-şaroitlarni tizimli ravişda ta'minlaş maktabgaça ta'lim taşkilotlarida innovatsion ta'lim muhitini şakllantiriş, pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini takomillaştiriş va tarbiyalanuvçilarning zamonaviy ta'lim talablariga mos rivojlanişini qöllab-quvvatlaş imkonini beradi. Şu sababli SMART texnologiyalarni maktabgaça ta'lim amaliyotiga joriy etişda ilmiy asoslangan metodik ta'minot, pedagog kadrlarning raqamli kompetensiyasi va bolaga yönaltirilgan ta'lim tamoyillarining uyğunligini ta'minlaş muhim ilmiy-pedagogik vazifa hisoblanadi [5].

Foydalanilgan adabiyotlar röyxati:

1. Özbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 22-dekabrdagi "Maktabgaça ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlaş töğrisida"gi 802-son qarori. https://lex.uz/uz/docs/-5179335
2. OECD. Empowering Young Children in the Digital Age. Starting Strong. Paris: OECD Publishing, 2023. https://doi.org/10.1787/50967622-en

3. UNESCO. Global Education Monitoring Report 2023: Technology in Education – A Tool on Whose Terms? Paris: UNESCO, 2023. https://gem-report-2023.unesco.org/
4. Hirsh-Pasek K., Zosh J. M., Golinkoff R. M., Gray J. H., Robb M. B., Kaufman J. Putting Education in "Educational" Apps: Lessons from the Science of Learning // Psychological Science in the Public Interest. 2015. Vol. 16, No. 1. P. 3–34. https://doi.org/10.1177/1529100615569721
5. Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu / Ed. Y. Punie. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. https://doi.org/10.2760/159770
6. NAEYC, Fred Rogers Center. Technology and Interactive Media as Tools in Early Childhood Programs Serving Children from Birth through Age 8. Position Statement. 2012. https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/resources/topics/ps_technology.pdf
7. World Health Organization. Guidelines on Physical Activity, Sedentary Behaviour and Sleep for Children under 5 Years of Age. Geneva: WHO, 2019. https://www.who.int/publications/i/item/9789241550536

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02 Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta’limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Aşurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovçi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №11(1)

© Materiallar köçirib bosilganda "Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida körsatilişi şart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan Özbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C–5669363 reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toşkent şahar, Yunusobod tumani 19-mavze, 17-uy.